

Budapest

József-körut 29. sz.

A KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . 12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« ezimű jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.

Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeti Barthos Andor* m. k. kereskedelemügyi titkár, *Fábián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszereelő, *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálzási segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálzási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentul belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj címén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Választmányi ülés. Egyesületünk választmánya f. hó 15-én délelőtt 8 órakor tartotta meg az egyesület hivatalos helyiségében rendes ülését. Az ülésen jelen voltak: *Ellbogen Ferencz* választmányi elnök, *Puha József* választmányi alelnök, *Puhm János*, *Kaczér A. Ferencz*, *Kadieza Nándor*, *Lányi Gusztáv*, *Krokuska József*, *Vizváry Antal* (Királyháza), *Halbauer Béla* választmányi tagok s *Huber Ferencz* egyesületi titkár, jegyzőkönyvvezető.

Ellbogen Ferencz választmányi elnök üdvözlően a megjelenteket, felkéri a titkárt, hogy a múlt ülés jegyzőkönyvét olvassa fel s intézkedjék annak hitelesítése iránt.

Ennek megtörténte után felkéri az egyesület titkárát, hogy a nyugdíjalap-tervezetre a választmányi tagoktól beérkezett véleményes jelentéseket terjessze elő.

Titkár e jelentéseket előterjeszti azon megjegyzéssel, hogy miután 12 választmányi tag jelentését be nem küldötte, azoknak hozzájárulása a tervezethez megadottnak volna tekintendő. Ezek előrebocsátása után a választmány a legtüzetesebben foglalkozott a beérkezett egyes véleményekkel, s miután azokat megvitatta, egyhangulag elhatározta, hogy a szűkebb körű bizottság által kidolgozott tervezet legyen előleges tájékoztatásul külön íven a tagoknak az egyesület lapjához mellékelten megküldve azon kéréssel, hogy mindegyik tagja az egyesületnek jelentse ki azon abbéli szándékát, hogy ily alapon tagja lesz-e a létesítendő nyugdíjalapnak vagy nem, mert csak ezek beérkezése után lehet az állami szaktekintélynek (matematikusnak) a szükséges adatokat, valamint az egyes választmányi tagok jelentéseiben felhozott egyéb módosító indítványokat rendelkezésre bocsátani, melyekből ő a végleges s pontos számításokat, melyek minden körülmények között helytállóak lesznek, megejthető. Elhatározta továbbá a választmány ezzel egyidejű-

leg, hogy az egyesület tagjai felkéressenek, hogy a szétküldendő ivateket, válaszukkal ellátva, legkésőbb 10 nap alatt beküldeni sziveskedjenek, hogy az előleges munkálatok késést ne szenvedjenek.

Elfogadta végre a választmány *Ellbogen Ferencz* választmányi elnök azon indítványát, hogy a legközelebbi választmányi ülésre a választmányi tagok ezen egy esetben külön meghívókkal hívasanak meg, mert addig, míg tagjaink a nyugdíjalapra vonatkozó ivateket vissza nem küldik, a nyugdíj tárgyában tovább tanácskozni s határozni nem lehet.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

Kérelem az egyesület tagjaihoz. Egyesületünk választmányának határozata szerint a létesítendő nyugdíjalapra vonatkozólag jelen lapunkhoz mellékelten szétküldöttük a nyugdíjalap-tervezetet, s annak hátlapján pedig a szükséges kérdőpontokat, valamint azon nyilatkozatot, hogy ily alapon tagjaink közül ki határozza el magát a belépésre? *Behatóan kérjük ezért minden egyes tagunkat, sziveskedjenek a tervezetet áttanulmányozni, a kérdőpontokra a választ megadni s beírni, az így kitöltött ivateket legkésőbb 10 nap leforgása alatt az egyesület titkárságának okvetlenül beküldeni.* Miután a cél, melyet ezáltal elérni óhajtunk, tagjaink s az egyesület érdekében rendkívül fontos és messze kiható erővel bír, reméljük, hogy tagjaink közül senki sem fogja a fáradságot s a csekély kiadást, mely annak beküldésével jár, sajnálni.

Alapszabályaink. Értesítjük a tagtársakat, hogy az egyesületnek új alapszabályai immár a nyomdából is kikerültek és a legközelebbi napokban a tagok mindegyikének meg fognak küldetni. A választmányi tagokat és bizalmi férfiakat meg kérjük, hogy a czimükre érkező csomagokat átvenni, felbontani s a példányokat a náluk nyilvántartott tagtársak között majd szétosztani sziveskedjenek.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 24. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 28.500 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 24. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 16.476 korona 66 fillér.

Nyugdíj-egyesületünk.

Kitűzött nagy feladataink egyikének megvalósításához közeledünk.

A közös akaratnak egy cél felé való törekvése, üdvös munkájának gyümölcse előttünk fekszik és csak arra vár, hogy idővel mindazok élvezhessék, kiket a becsületes munka iránti bizalom sorainkba vezetett.

Lépésről-lépésre haladunk a boldogulás felé, s habár még nagy és nehéz feladatok megoldása vár reánk, kitartó szorgalommal folytatjuk megkezdett utunkat és büszkén tekintünk vissza az eddig elért eredményekre.

A „Kitartás“ *nyugdíj-egyesületének* megalkulásáról van szó.

A múlt évi közgyűlésen óhajtsképen felvetett eszme ténynyé domborodik ki.

A szereteteinkről való gondoskodás szüleménye a „Kitartás“-egyesület. Ezt most egy újabb jótékony intézménnyel akarjuk összekapcsolni, fejleszteni.

Ha már arról gondoskodtunk, hogy ne szenvedjenek szükségét azok, akiket az élet hozzánk kötött, akiknek életét a mi munkánk tartotta fenn; ha egyszer a természet rendje szerint betöltöttük hivatásunkat, ezt most tőzzük be azzal, hogy mi magunk is és még *életünkben* élvezhessük takarékoságunknak jutalmát. Élvezzük azokban az időkben, midőn gyenge testünk nem bírja többé megszerezni azt, amire az életnek szüksége van.

Sokan, igen sokan vannak közöttünk, kiknek a megélhetést napról-napra egyedül csak két kezük munkája biztosítja. Ha majd a sors bármelyikükre ránehezedik, hogy nem bírja többé a munkát és elernyed, fáradt teste pihenésre vágyik, nem kell attól félnie, hogy vagy a koldusbotot veszi kezébe, vagy pedig az *éhezők* szomorú sorsát kénytelen végig szenvedni.

A *Kitartás* gondoskodik róla, hogy támasz nélkül ne maradjon, hogy reszkető kezét soha se kelljen üresen emelnie a szájához. A *Kitartás* lehetővé teszi neki, hogy csak kis takarékoság mellett is biztosíthassa magának azt az összeget, mely öreg napjaiban majd leveszi roskatag vállairól a mindennapi kenyér legnehezebb gondját.

Ennek a célnak megvalósítása ime előttünk áll. Nehéz munkát végeztünk, midőn a nyugdíjbiztosítás kereteit kiépítettük olyformán, hogy még a legszegényebb se legyen ennek lehetőségétől elzárva. Most csak tagjaink jóakarától, érdeklődésétől van függővé

téve, hogy ezen üdvös intézmény életbe is lépjen. Még pedig mihamarább.

Mennél többen leszünk, annál kedvesebbé fog alakulni a befizetésekkel szemben a nyugdíjösszeg, annál gyümölcsözőbb lesz minden egyesre nézve ez a csekély befektetés. Miután tudnunk kell, hogy ki és milyen mértékben hajlandó ehhez az intézményhez hozzájárulni, mai lapunkhoz tájékoztatás végett a tervezet öt példányát mellékeljük, és kérjük tagjainkat, hogy azokat ne csak maguk olvassák át alaposan és szíveleljék meg, hanem hogy oly ismerőseiknek is adják át, kik ha *nem is tagjai* a »Kitartás«-nak, de hajlandók a nyugdíjegyessel belépni.

Mindazokat, kik a nyugdíjegyessel részesei akarnak lenni, arra kérjük, hogy a mellékelt tervezeteket *hozzájárulásuk bizonyosságául aláírva* tíz nap alatt hozzánk ismét beküldeni sziveskedjenek; mert egy pillanatig sem akarunk késni egy olyan intézménynek megvalósításával, mely csak áldásos lehet minden szegény emberre nézve.

Mielőtt ezen tervezetek elkészültek, a választmányunk egyes tagjai behatóan tanulmányozták már létező más ilyen intézménynek tervezetét és állapotát. Nemcsak arról győződtek meg ez alkalommal, hogy minden ilyen intézmény virul és áldást terjeszt, de számításaikat is akként készítették, hogy ez a nyugdíjintézetünk sem drágább ne legyen, mint bármelyik más nyugdíjintézet, sem kevesebbet ne adjon tagjainak, mint azok a többiek. Csak köszönettel adózhatunk mindannyian a választmányunk, a kebeléből küldött bizottságnak, de kiváltképen ezen bizottság fáradhatatlan elnökének a gondos munkáért, a tagoknak és az egyesületnek tett ezen önzetlen szolgálatukért. Ők jól és helyesen átértékelték, hogy mire van szüksége a szegény embernek, de azt is jól megfontolták, hogy mit bír a szegény ember.

Ilyen emberbaráti intézmény létesítésénél pedig nem tehetünk különbséget szegény ember és szegény ember között. Ez csak úgy lehet áldásos, ha minden szegény felé oda nyújtja a segítő kezét, aki hozzá folyamodik. Azért mondottuk ki, hogy ennek a nyugdíjegyessel tagja lehet bárkicsoda; még az is, aki nem tagja a Kitartásnak. De, ha belép valaki a nyugdíjegyessel, attól már meg kell kívánnunk, hogy a *Kitartásba* is lépjen be; mert az az egyesület, mely neki ilyen előnyöket biztosít, megvárhatja tőle, hogy támogatassék is általa. Viszont az, aki a *Kitartásnak* már tagja, vagy csak ezután fog a *Kitartás*

tagjainak sorába belépni, semmi esetre sem kötelezhető, hogy a nyugdíj-egyletbe is belépjen. Ez mindenkinek szabad tetszésétől függ. Mi azonban csak azt tanácsolhatjuk minden tagtársnak, hogy jól és okosan cselekszik, ha szintén belép ebbe az áldásos intézménybe.

Legjobb kívánságaink kísérik utjukon a tájékoztató lapokat és lelkünkben kívánjuk, hogy mentül több kerüljön vissza *aláírva* a Kirtartás központjába. Kívánjuk ezt tagjaink érdekében, kívánjuk minden szegény ember érdekében!

Áldás legyen e munkán!

A világ legnagyobb városa.

Ez természetesen London, Anglia fővárosa lehet csak. E 300 □ km. területű óriási városban négy milliónál több lélek lakik (1801-ben 958,863, 1861-ben 2.803,989 volt), A házak száma közel 700,000, de a város szélén egyre építenek egész utcákat s csaknem évenként kebeleznek be apróbb a környéken eső falukat. Közel 16,000 utcája egymás mellé építve Ázsiáig nyulna el s az óriási háztömeg egymás fölé halmozva a legnagyobb hegyeket is fölülmulná nagyságban. Nem város ez többé. hanem valódi ország, melynek áttekintésére nem lehet elég magas pont s melyet alaposan megismerni egész külön emberélet feladata lehet.

A tenger felől jöve Londonból legelőször az óriási áruraktárakat (docks) látjuk az itt még tenger szélességű Themze két oldalán. Piszkos utcák, telve korcsmákkal s mindenféle nemzetiségű napszamosokkal, foglal koznak a különböző árucsomagok elhelyezésével, különböző raktárakba s külön vasutakkal ellátott pinczékbe, melyek néha több holdnyi területűek is. Alkuszok s vámhivatalnokok képezik az intelligenciát s a nagy folyón a tengeri s kisebb hajók egész erdőt képező árbocza s kürtői láthatók. Tul rajtok, a tulajdonképeni város szélén emelkedik négy fehér tornyával a Tower, egykor királyi lak, majd sötét emlékü államfogház s jelenleg kaszárnya és kincstár. E mellett fut át a vasut a nagy folyó alatt művészien készített alaguton. A Towert elhagyva a belvárosba (City) jutunk, egy nagy városrészbe, mely tulajdonkép csak boltok halmaza — csaknem lakók nélkül. Még a felső emeletéken is üzletek vannak és pedig nagykereskedőké, kik a nappali órákat itt töltik s éjjelre az egész Londont behálózó, mintegy 200 állomással bíró földalatti vasuton mennek vissza rendszeren mértföldekre fekvő villáikba. A legnagyobb üzletek, melyeknek világhírűk van s milliókat forgatnak, néha egy pár sötét udvari szobában találhatók fel. A City közepén van a világhírű angol bank, földalatti gondosan őrzött ércraktárával s mellette az értéktőzsde. A forgalom e helyen kimondhatatlan nagy. Az üzleti órák alatt a kocsik özöne miatt járni sem lehet s a távirósodronyok egész sötétséget csinálnak. E mellett a nevezetesebb tömeg áruk számára külön tőzsdék vannak, melyekben a forgalom szintén oly nagy, hogy minden emberi fogalmat meghalad. A City nyugati részén van a

könyvkereskedők hirneves utcája (Pater noster row) s közel hozzá a fejedelmi posta-palota számtalan különböző osztályával, hova a város különböző postahivatalaiból a csomagokat légnyomás útján küldik. Itt van még London egyik legnagyobb nevezetessége. a Sz. Pál temploma, gyönyörű renaissance épület a 17-dik század végéről Wren Kristóftól, telve híres nagy férfiak siremlékével.

A Temze e helyen már megkeskenyedik s a Citytől fogva a város végéig 17 többé-kevésbé művésziesen készült hid visz rajta keresztül. Partjain gyönyörű sétahely van, mely egész a parlament-házig, London város másik nevezetes központjáig visz. A rendkívül czifra s tornyokkal gazdagon ellátott óriási ezer szobával bíró épület azonban a műbarátot kevésbé érdekli, mint a mellette fekvő goth temolom, a Westminster, melynek egyes szép részletein kívül legnagyobb nevezetessége az írók, művészek s államférfiak siremlékeinek tömege. Valódi nemzeti Pantheon ez, Shakespearetől Dickensig, Newtontól Macaulayig, Stuart Máriaától Pittig száz s száz nagynevű egyén aluszsza itt örökálmait. Mellette van a Westminster Hall, a törvénykező főcsarnoka, nem messze tőle a királyi palota. Kissé visszatérve az elegáns városnegyed felé a szobrokkal s oszlopokkal behintett csinos Trafalgarsquaren találjuk a képtárt, melynek tartalma csekély, de igen értékes s kissé oldalt a Templet, az ügyvédek székhelyét. Feljebb az örök mozgó, élettelt telt Oxfordstreet közelében van a British muzeum, a világ legnevezetesebb tudományos gyűjteménye, melynek leirhatatlan kincsei közt különösen óriási könyvtára, továbbá assyr s görög régiségei a legnevezetesebbek. Az épület közepét nagyszerű felülről világított olvasóterem képezi, melynek kupolája a legnagyobbak közé tartozik a világon. Sehol külföldön nincs oly sok magyar könyv, mint ez épületben. Még nagyobb kiterjedésű s a maga nemében szintén első rangu nevezetességű a Kensington muzeum, mely tulajdonkép az ipar s művészet különböző ágaiból képezett muzeumok gyűjteménye, maga is egy kis városrész. Igen érdekes benne a patensgyűjtemény, hol a legelső vasutat, szövőgépet s általában az összes angol találmányok mintáit őrizik, a hajók gyűjteménye, az eledelek muzeuma, vegytani elemzésekkel s statisztikai táblázatokkal stb. E muzeumban rendszeren egész sereg gyűjtemény van kiállítva magánosok s családok kincseivel s vele összeköttesben áll egy nagy rajziskola, az angol kitűnő rajzoktatás központja. Számos más gyűjtemény közt még csak kettőt említünk meg, melyek a városon kívül fekszenek ugyan, de tényleg hozzá tartoznak. Egyik a Kewi botanikus kertben levő gyönyörű gyűjtemény, a legszebb a maga nemében, a másik még érdekesebb Sydenhamban a világhírű Kristálypalota egy szép dombtetőn. A vasból s üvegből készült patota egyes termeiben különböző népek és korszakok vannak szemléltetően bemutatva, p. egy görög ház úgy, mint régen volt, s benne a legnevezetesebb görög szobrok s a görög életre vonatkozó minták, vagy máshelyt indiánok festett főszalakjai hazájukban termő növények között odavaló vadállatra vadászva. A szép parkban több más gyűjtemény közt egy helyen a geologiai rétegek vannak jellemző állat s növényvilágokkal feltüntetve. Sehol sincs oly hely a világon, hol mulatva s könnyedén annyit lehetni tanulni, mint itt. E mellett e hely a londoniak legkedvesebb mulató helye, nyolcz pár sinen mesés olcsó áron bérkocsikhoz hasonló

nagy számmal közlekednek itt a vonatok, a palota nagy termében néha 4—6 ezer tagból álló zenekar játszik a világ egyik legnagyobb orgonája mellett, két színház van benn a palotában s a nagyszerű parkban bengaliai fényvel kivilágított vizijátékokat s más multságokat rendeznek.

London város utcái nem oly fényesek általában, mint más európai nagy városoké, de annál érdekesebbek s változatosabbak. Nemcsak minden városrésznél, de gyakran minden utcacsoporthoz egészen külön jellege van s elegans paloták mögött sötét zug-sikátorok s nyomorult lakások terjednek el. Van oly vidéke is, a híres Petticoatlane és Se-vendials, hol a százakra menő sikátorokban csaknem kizárólag a társadalom kitaszított tagjai: tolvajok, koldusok s becstelének élnek, bár a jótékonyok e helyeket folyvást pusztítja s kivált a híres amerikai Peabody óta egészséges munkás-lakók s szegényházak özönnel támadnak. A város közepén sem ritkák a villák vagy a tornyos várkastélyalaku épületek. A legközönségesebb házminta azonban kétemeletes, keskeny s alacsony épület, melynek pinczéjében a konyha s másodemeletén a hálószobák vannak. Néha egész sorok csupa ily téglapalotából állanak, úgy hogy csak a számozás által lehet őket egymástól megkülönböztetni, különösen a fástéteken (square), hol rendszeren sem boltok, sem más üzletek nincsenek. Ily helyeken minden házban csak egy család lakik, mint általában a bérházak száma e nagy városban igen kevés. A házak előtt vagy magános vagy a tér közepét elfoglaló s vasráccsal kerített közös kertek vannak, melyeket a téren lakók ápolnak s használnak. A templomok körül levő nagyobb részt kis temetőhelyeket s más kis tereket nem számítva Londonban igen sok, néha rendkívül nagyterjedelmű parkok vannak, melyek közt legtekintélyesebb az elegans világ által kocsizásra s korcsolyázásra használt Hyde-park, továbbá a Regens-park, Chelsea-, Bottersea-, Victoria-, St. James s más parkok, melyek mindegyike több négyszögkilométert foglal el s gyönyörű nagy fái alatt a buja zöld fűben nemcsak szabadon futkoshatnak a gyermekek, de olykor juhok is legelnek. Mindenütt lehet látni egyes csoportokat az angolok kedvencz lapdajátékával elfoglalva. Vasárnap délutánonként itt rendezik a népmultságokat, a híres »meetingek« nagy részét. A templomok közt, melyek száma mintegy 1200, a nagyobb rész nem tornyos épület s benseje puritán egyszerű, csaknem üres terem, némelyikben azonban érdekes műemlékek vannak s a nagyobbak sajtóságtól változatos építés-modora az utcák képének nagy tarkaságot nyújt.

A különböző városrészekben természetesen az utcái élet is eltérő. A squarek rendszeren egészen csendesek s némi élénkséget csak az oldalt eldugott istálló-utcákban találunk, melyekben mindenkor látni szárogatás végett kiterített ruhákat s tisztogatás alatt levő kocsikat és lovakat. A szegények által lakott városrészekben az utcák kövezeteit a kirakatok s köztök különösen az élelmi szerek nagyon igénybe veszik s mivel az utcák rendszeren igen szűkek, minden itt megjelenő kocsi egy kis tolongást okoz. Különösen érdekesek ez utcák szombat este, mely egész Angliában a mi vasárnap délutánjainkat pótolja. A gázlámpák az üzletekben, a lámpák a kofáknál egész éjjelig égnek, tömérdek nép járkel mindenütt, athleták, tánczó arabgyermekek, irhoninak vagy négernek öltözött bohócok minden-

felé vannak s csaknem minden utcán van egy-egy sátor, a látogatottabb helyeken számtalan, hol különféle »világcsudák«-at mutatnak, a szerényebb helyeken legalább egy-egy egér- vagy madár-tánczoltató, egy physikai kísérletet mutató utcai árus található. A korcsmákban, különösen a dockok felé, temérdek ember nézi e productiókat, apró színházakban (nagy aránylag kevés van), mint a francia café chantantokban, változatos programu előadást adnak s éjjel megkezdődik a részegeskedők csoportos kihágása. Boxirozások a nyílt helyeken rendes dolgok, nincs szombatéj, még télen sem, midőn az utcákon holtrészegen fekvő alak, többnyire nő, ne volna. Legérdekesebb képük van azonban az üzleti utcáknak nappal. Ily helyeken több mint 40.000 omnibus s bérkocsi, továbbá mindenféle üzletember külön szállító kocsija valóságos chaoszt alkot, melyre a szárazföldi ember borzadva tekint. Eltiportatások azonban aránylag ritkák. A jártabb helyeken az utca közepén áll a kékruhás s sisakos rendőr s kis pálcikája felemelésével, mely jelvény felmutatását az angolok még verekedés közben is bámulatra méltóan tudják tisztelni, csodálatos rendet csinál. A kocsikon kívül különösen érdekesek az ujságárusok s élő hirdető. A hirdetési mania valóban meglepő. Házfalak, új építkezések kerítései, kocsik oldalai, oszlopok, egy szóval minden gondolható üres hely telve van néha rendkívül nagy betűkkel nyomott s rajzokkal ellátott hirdetésekkel. Hordárok, gyakran chinaiaknak vagy araboknak öltöztetve elől-hátul hirdetési táblákkal borítva mozognak felfelé, az utca-sarkokon árjegyzéket, néha egész könyveket ingyen osztogatnak s a csizmatisztító egyenruhába bujtattott fiúk s minden más utcán álló embert felhasználnak ujságlapok terjesztésére s hirdetések osztására. Mozgalmasabb időkben naponként 3—5 kiadást is rendeznek napilapokból s azok tartalmát falragaszokon vagy mozgó póznákon hirdetik. Koldus e helyeken igen ritka s azok sem tolazkodók. Gyakoriabbak az apróáruk elárusítói, melynek minden helyen özönnel találhatók, habár ételt, ruhát, gyümölcsöt s minden kigondolható dolgot az angol saját házába vitet.

A szegények száma Londonban tudvalevőleg igen nagy. Körülbelül százezerre, tehát egy nagy város lakosságáéra tehető azok száma, kiknek állandó lakóhelyük nincs s kik nyáron a parkokban, hidak alatt, új építkezések közt vonják meg magukat éjjelre. Mások tömegesen alusznak egészségtelen s undorító lebujságokban. A jótékony egyletek s a város tömérdek szegényt segítyez. Hogy az a jótékonyok mily kevésbé képesek a nyomort enyhíteni, mutatja az, hogy egy-egy hét alatt átlag 1000 kőborgót fognak el London utcáin.

A munkás nép a szórakoztató helyeken kívül elég sok tanúságot is szerezhet. A Kensington muzeum tárai esténként 10 óráig gázvilágítás mellett ingyen láthatók, több más hely részint ingyen, részint (Thoussand híres viasz-bábjainak gyűjteménye, az új találmányokat bemutató Polytechnic institut stb.) olcsó áron megtekinthető. Esténként mindenütt vannak nyilvános népszerű előadások s más hasznos szórakoztató helyek. A korcsmák látogatását az is gátolja, hogy időn túl nem szabad nyitva lenniök s a legtöbb helyen nincs ülőhely sem.

A pusztai talpas-tyuk.

Ujabb időben a *pusztai talpas tyúk* számos csapatja hagyta el hazáját, a Bajkál tó környékét, a mongol pusztákat, hogy Európa síkságain keressen új hazát. A kóborlás, nagyobb távolságokra való vándorlás nem ritka jelenség a nomád madár életében. Fő tápláléka bő vagy kevésbé bő termésétől, meg az ő szaporaságuktól függ valamely helyen való tartózkodása. Mikor az eledel fogyatékán van, csapatokként felkerekednek s egyenes vonalban repülnek valamely irány felé, hogy eledelőket keressék. Európában háromszor jelentek már meg e madarak: először 1859-ben, azután 1863-ban s 1889 május havában. Igen nagy számmal vándoroltak mindig. Mindenütt élénken nyilvánul az az óhajlás, vajha megtelepednék e kedves madár Európában is, s ennek érdekében kimélik is a művelt országokban és okosan vezetett uradalmakban mindenütt; helylyelközzel nálunk is. Ismertetésünkkel talán hozzájárulunk e cél eléréséhez.

A pusztai talpas-tyúkot *Pallas*, hirneves orosz természetbuvár írta le legelőször *Tetrao paradoxus* néven. — Nagyságra jókora vad gerliczéhez hasonlítható. Színe általában olyan, mint a homoké, a melyen tartózkodik. Szárnyában az első evező tollak hosszúak, mint némely sólymoké, azért sebesen és nagy távolságra tud repülni, ami szükséges is az ő hazájában, a hol sokszor nagyon messze esik az ivóvíz. Farkában a középső tollak szintén hosszúak s hegyesedők. Lába rövid, vaskos; csak három előre álló ujjja van, melyeket egymással bőrnemű talp köt össze; az egész lábat, ujjjaival együtt, szőrnemű toll borítja egész a körméig: a három ujj közül a középső hosszabb mint a két szélső; talpát kerek, kérges szemölcsök borítják, s a homokon való járásra kiválóan alkalmassá teszik.

A kirgizek *büldürük*, a khinaiak *nukturu*, a mongolok *bolduru* néven nevezik. E nevek hangjától vannak véve; de nem egészen felelnek meg, amennyiben a hangja sokkal gyöngédebb, mint az ember a *büldürük* vagy *nukturu* szavakból következtetné; még a khinai *nyüpterjün* neve legjobban festi.

A homokos, szikes vidékeken a színe összeolvad a talaj színével, azért nehezen vehető észre. Ha nyugodtan eddegéltek, örömet sütkéreznek a napon és vigan fürdenek a homokban. Felriadva, szállanak s nagy lármával repülnek tova. Járásuk tipegő; a galambokéra emlékeztet.

A tyuk fészkelésre kis gödröt kapar a homokban, kissé kibéleli fűszálakkal és 3—4 tojást tojik bele. Tojása jókora; alapszíne zöldes-szürke vagy barnás-szürke, földbarna rajzokkal. Azt mondják hogy egy nyáron legalább kétszer, de néha háromszor is költ. Nem csoda tehát, hogy kedvező körülmények között elszaporodik s vándorlásra kényszerül.

Vannak adatok, melyek amellet szólnak, hogy e madárfaj még 1859-diki első ismert bevándorlása előtt is megfordult hazánkban. Gróf Lázár Kálmán közölte a Vadász- és versenylap egy 1864-diki közleménye után, hogy állítólag egy azon év februáriusában Szegeden elejtett példány láttára egy szegedi öreg csász azt említette volna, hogy ilyen madarat 50 évvel azelőtt látott. Az alföldi császnek tudvalevőleg éles megfigyelése van, ezért nem lehetetlen a felhozott állítás valódisága.

A madárnak két régibb példánya a nemzeti

muzeumban látható, 1863-ból ered, amikor ismét seregeseen vándorolt hozzánk a talpas-tyuk.

Nálunk megtelepedése remélhető — ha kimélni fogják. Érdekében áll pedig kimélni a vadásznak, aki igen kiváló vadászati állatot kap benne; — a természetbuvárnak, aki az ázsiai sivatagok egy lakójának életmódját tanulmányozhatja rajta; — az inyencznek, aki, szeme előtt tartva, hogy nincs vele egy nagyságu madár, melynek oly hatalmas mellhúsa volna mint a pusztai talpas-tyuknak, kitűnő *újdonságot* így élvezhet belőle; — s végre védeni tartozik a földművelő is, mert új jótévőjét üdvözölheti benne, minthogy a pusztai talpas-tyuk gyomrában a fűmagokon kívül sok káros pöndrót és bogarat is találtak.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A vasutak zaja nagyon bántja azoknak az idegrendszerét, kik valamely pályaudvar vagy vasúti sínház közelében laknak. Sok helyen szinte elviselhetlenné vált ez a zaj és kutatni kezdték, hogy lehetne a vonatok robogásának zaját eltompítani. Ennek legegyszerűbb és leghatásosabb módja az volna, hogy a sínek és a talpfák közé külön e célra preparált nemezposztót tesznek. Gyapjút olajba áztatva rendkívül erős nyomásnak tesznek ki, miáltal olyan nemezt sikerült előállítani, mely négyszög-csüszömméterenként 1400 kilogramm nyomást kibír. Az ilyen nemezen a legnehezebb vasúti vonat is átboghat, anélkül, hogy szétnyomná, a vonat lármája azonban eltompul. Most már csak a vasúttársaságok emberségétől függ, hogy a sínek alá bizonyára nem csekély költséggel, posztót rakassanak

Az ének hatalma. Orfeuszról fenmaradt, hogy lantja zengésével megszelidítette a fenevadakat. Ujabb időben a nagy muzsikusok praktikusabban értékesítik a tudományukat. Inkább sarokházakat szereznek vele, ami csakugyan többet is ér. Az ének hatalmáról egy pár érdekes anekdotát mond el egy angol folyóirat. Soutley, a híres angol énekes egyezzer Mexikó hegyei között egy csomó rabló kezébe került, néhány utitársával egyetemben. Kifosztották és fogva tartották őket. Az énekes nagy bánatában este a csillagos szabad ég alatt egyszerre — dalra gyújtott. A haramiák fülelni kezdtek és köréje gyűltek. Soutley, a mint ezt észrevette, elhallgatott, és nem volt hajlandó tovább énekelni, míg a rablóvezér meg nem ígérte neki, hogy ha három dalt énekel, társaival együtt szabadon ereszti. Soutley teljes két óra hosszat énekel, tehát nem fősvénykedett a ráadásal. Szavuknak álltak a rablók is. Bizonyos, hogy nagyon muzsikális és korrekt férfiak lehettek ezek a mexikói haramiák. — Mariot, a világhírű olasz tenoristát, mikor Madridba ment vendégszerepelné, a rendőrség elfogta abban a hiszemben, hogy lengyel forradalmár. Ismerőse nem volt jelen, a ki igazolhatta volna. Mario tehát azt az ajánlatot tette a rendőrségnél, hogy énekléssel igazolja magát. Az ajánlatot elfogadták és Mariot az első dala után nagy bocsánatkérések közt engedték szabadon. — Grizi a nagy énekesnő egyszer Párisba utazott. Az egyik állomáson egy dult képű ur szállt be a kupéba, a melyben a művésznő a társalkodónőjével ült. Pár percz múlva a hölgyek észrevették, hogy az idegen

— örült. Grizi azonban nem vesztette el a bátorságát: énekelni kezdett. Az idegen összekuporodott és valósággal megigézve hallgatta. Meg se mocszant a következő állomásig, a hol aztán — elfogták. Egy tébolydából megszökött veszedelmes örült volt.

Női ruha kigyóbőrből. Egy amerikai hölgy, Mrs Peter-Gruber Bochesterben kigyóbőrből csináltatott egy elegáns utcai öltözéket. A férje szenvedélyes kigyóvadász s már több mint kétszáz csörgőkigyót ölt meg. Százhuszonöt csörgőkigyó bőre kellett az új ruhára, melyhez hasonló még a milliárdosok feleségei se tudnának rendelni. A ruha gyönyörű szép, a fekete, a barna, a szürke és sárga színek minden árnyalata látszik rajta. Mrs Peter-Gruber igen boldog, mert bárhol jelenik is meg, mindenütt megsodálják a kigyóruhát.

A világ legöregebb emberei. Egy new-yorki társaság jelentése szerint — amelyik az emberi élettartamot tette beható tudományos vizsgálat tárgyává — ez idő szerint Izai Nodovsztri, moszkvai polgár a föld legöregebb élő embere. Ez az ujkori Mathuzsálem ma 136 éves és még egészen jól lát szemüveg nélkül is. Az édesapja 120 esztendőskorában halt meg. A világ legöregebb asszonya Mrs Nancy Hollifield, aki ez idő szeit Michigan államban egy szanatóriumban él. Ez a matróna 117 éves. De mindezeknél nagyobb rekordot ért el egy khutii albán, névszerint Ismail Hudjo, aki csak a múlt hónapban halt meg 160 éves korában. S ami az esetet még érdekesebbé teszi, az, hogy ezt a magas életkort tökéletes szellemi épségben érte meg és fogai közül egy sem hiányzott.

A világ legmagasabb lakóháza most épül New-Yorkban, a Broadway és a 33-ik utca sarkán, a New-York Herald szerkesztősége mögött. Harminczemeletes és 739 méter magas lesz ez a rengeteg épület, melyet egy biztosító-társaság épített 13 millió korona költséggel. Eddig a 29 emeletes és 116 m. magas Park Row Building volt a legmagasabb épület New-Yorkban.

Tizezer méternyire a föld felett. Süring és Berson berlini léghajósok óriási léggömbjükkel 10,300 méternyire emelkedtek. A léggömb tehát több mint másfélezer méternyire a föld legmagasabb hegyei fölött lebegett. A léghajó, melyet a merész léghajósok használtak, egyike volt a legnagyobbaknak: 8,400 köbméter gázt nyelt el, míg a rendes német katonai léghajók csak 1,200 köbméter tartalmuak. Az óriási léggömb megtöltése nagy munkával járt és mert a léghajós-osztály összes legénysége erre kevésnek bizonyult, a megtöltéshez a vasuti ezred egy pár emberét is kirendelték. Az óriási gömböt összesajtolt hidrogénnel töltötték meg és pedig 6000 köbméter gázt töltöttek bele, mely 5000 méter magasságban magától kiterjedt és a gömböt egészen megtöltötte. A léggömb délelőtt tíz percczel tizenegy óra előtt szállt föl s tizenegy órakor már 2000 méternyi magasságban, $\frac{3}{4}$ 12 órakor pedig 5000 méternyi magasságban lebegett. Ekkor a léghajósok tíz-tíz percenként egy-egy mázsa ballasztot szórtak

ki a léggömb oldalán megerősített homokos zsákokból, mire a léghajó egyre magasabbra emelkedett. A föld felülete ebben a magasságban úgy nézett ki, mint egy térkép. Legtovább a vasutak, nagy városok és folyók látszottak. Ezer méterig még hallani lehet a ludak gágogását, az emberek hangját, 6000 méter magasan már csak a vasuti mozdonyok füttye hallatszik, azután halotti csönd. A földgolyó mint egy sötét pont lebeg alul, nyüzsgő életéből, zsidongásából többé se nem látszik, se nem hallatszik semmi. 1500 méter magasságban a léggömb könnyű 300 méternyi sűrűségű felhőket szelt át, azután már csak nagyon magas felhőket láttak, melyek tizezer méternyi magasan a léghajóval egy színvonalban lebegtek. 3800 méter magasan a hőmérő fagypontra süllyedt. 5000 méternél a léghajósok kénytelenek voltak bundáikat felvenni, 9000 méterig normálisan érezték magukat, de azontul nagy bágyadtság vett rajtuk erőt és mesterséges uton oxigént leheltek be, hogy e nyomasztó érzéstől megszabaduljanak. Közvetlen azelőtt, hogy a két léghajós elájult, Berson a műszerek segítségével konstataulta, hogy 10,250 méter magasságban lebegnek. Amikor felébredt, még volt annyi ereje, hogy a szelepet meghuzza. A két léghajós háromnegyed óráig hevert ajultan a léghajó kosarában és csak ötezer méternyi magasan tértek teljesen magukhoz. A legnagyobb hideg, melyet lemértek, — 40 fok Celsius volt.

Csak is Khinában szokásos. A shanghaii törvényszék előtt öt unokatestvér örökösödési pert folytatott. A törvényszék belátva, hogy a pernek alig van valami alapja s csak egy ügyvéd mérgecsitette el az ügyet, az ügyvédet 3 havi fogságra s 100 bambusz-ütésre ítélte, a rokonokat pedig kényszerítette, hogy béküljenek ki és a kibékülés jeléül a hatóság jelenlétében egy asztalnál egyenek és igyanak.

Bolond fogadás. Öt elegáns francia ifju fogadást tett, hogy 7 napig mit sem alusznak, e végett éjjel táncoltak s kávét ittak, nappal lovagoltak, vívtak s minden félóránban fekete kávét ittak. Kettő 130 óra mulva elaludt, a harmadik tüdő-gyuladást kapott, a negyedik lóháton ülve szundikált, leesett s karját törte. Egy birta ki csak a fogadást, de 7 nap alatt testsúlyából 10 kilogrammot vesztett. E bolond fogadással kapcsolatban megemlítjük, hogy a khinaiaknál néha nagy bűnösöket arra ítélik, hogy álmatlanságban veszzenek el s az ilyenek legfélebb 10 nap mulva rettenetes kínok között szoktak meghalni.

Szemfájás szűk gallér miatt. Dr. Förster boroszlói szemorvos több mint 300 esetben konstataulta, hogy krónikus szembajok tisztán abból az okból erednek, hogy a betegek nagyon szűk inggallért szoktak hordani.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Hosszá!

*Harangvirág! Harangvirág!
Mondd meg nekem, mért öl a vágy?
Nem! csak ne szólj, ugyis tudom.
Haragos a kis galambom!*

*Harangvirág az ablakon
Mondd el neki nagy bánatom...
Mondd meg, hogy forrón szeretem,
Soha, soha, nem feledem!*

*Harangvirág! Harangvirág!
Mi lesz velem, ha ő elhagy?
Ne! csak ne szólj, ugy is tudom,
Másé lesz a kis angyalom.*

*Te velem jössz harangvirág,
Pedig téged nem öl a vágy.
Összeköt majd a fej fámra
Hogyha nem lehet a párja.*

P. L. G.

Az ékszeráros leánya.

(Angol regény.)

(Folyt.)

— P. V. L. után. —

Jabez összetett kézzel kérte urnőjét, hogy tegyen valamit ezen szerencsétlen emberért.

— Ha tanácsra lesz szükségem, majd találok embert — felelte Hanna hidegen, Jakabhoz fordulva pedig felszólította, hogy most már hagyja el a házat.

— Először azt akarom tudni, hol találhatlak másutt. És mielőtt elmennék, adj legalább egy kis alamizsnát az atyám vagyonából.

Ez a szerencsétlen ember, aki egykor kedvese volt ennek a nőnek, aki mostoha anyja most, pokoli gunynyal feléje tartá kalapját.

— Megmondom, mit tehetek érted — kezdé Hanna.

— Hálás leszek; de megjegyzem, hogy az atyám után maradt vagyon nem épen csekély.

— Hogy mennyi, az reád nézve mindegy lehet. Elégedjél meg azzal, amit adok, hogy ne távozzál üres zsebbel innét. Mindaddig, míg meg leszek elégedve viseleteddel, adok neked száz fontot. Ha azonban ellenkezőleg fogsz cselekedni, akkor egy fillért sem adok többé. Értetted?! Száz fontból megélhatsz.

— Nagy kérdés!

— Azt mondtad, hogy nőtlen vagy.

— Az igaz. Egy leányt szerettem valamikor régen és ő is megesküdött, hogy hiven és igazán szeretni fog. De megcsalt, apámhoz ment férjhez, hogy nagy vagyonát magának megkaparítsa.

— Mire való ez az örült beszéd, maradjunk az üzletnél. Megelégszel száz fonttal vagy nem. Tudd meg, hogy egy fillérre sem vagyok kötelezhető,

de azt akarom, hogy becsületesen megélhess és valami foglalkozás után láss.

— Add ide hát az első évre szóló járadékot.

Hanna válasz helyett rövid szerződést irt és aláíratta Jakabbal. Ennek megtörténte után kivett a pénzszekrényből ötven fontot mint az első félévi járandóságot és átadta Jakabnak.

— Nem adok egyszerre többet. — Szólt Hanna — figyelmeztetek, hogy vigyázz a pénzedre, mert idő előtt nem adok egy fillért sem.

— No — felelte Jakab vadul nevetve — ebből ugyan nem sok marad a hatodik hó végével.

— Az a te gondod, addig nem ismerjük egymást. Ne is jőjj ide, mert hiába jönnél. Mindamellet segíteni akarok rajtad és elküldöm atyád ócska ruháit. Hol van a lakásod?

— A Hótel Britanniában.

— Ily közel nem szabad maradnod. Menj máshová lakni és a nevedet is változtasd meg. Ha nem teszed kívánságomat, akkor semmi közünk egymáshoz.

— Add ide legalább atyám pecsétgyűrűjét és óráját!

— Hat hó letelte előtt semmit nem adok. Ha addig látni fogom, hogy nem vagy ellenséges indulattal irányomban, megkapod azt, amit kérsz. Most pedig végezzük, mert nincs több időm — ezzel Jabezhez fordult. — Te pedig tanuja vagy egyezségünknek. Ha üzletkörömet zavarni fogja és közelembé akar férközni, megvonom tőle a járadékot.

— Megértettem, — mondá Jakab tompán, miközben gyűrűt kalapját feltette és vállára vetette ócska szintelen plaidjét. — Nyisd ki az ajtót kedves mostoha anyám. — Jó éjt. —

Jakab kiment, Jabez is szomorúan utána ballagott.

Künn esett az eső, a vihar tombolt, midőn Jakab kiüzetve az atyai házból világnak indult.

Midőn Jabez bezárta utána a kaput, Hanna visszahívta az öreg szolgát és szigorúan ráparancsolt, hogy tudta nélkül ne bocsásson többé senkit az épületbe és őrködjön a raktár felett.

A vén ember mormogva kereste fel fekhelyét, Hanna pedig szobájába zárkózott.

Alig öt hónapra Stone Izsák halála után tartotta esküvőjét Godfrey Ellennel. Hanna nagyon sietteté ezt a házasságot, hogy Godfreyt az üzletben felhasználhassa.

A tanukon kívül csak néhány kíváncsi ember jelent meg a Bertalan-templomban, köztük Dering Adolf, a kikoszarozott udvarló. Dühösen összeszorított ököllel állott a templom egyik sarkában, mikor a pap a fiatal párt megáldotta. Lelkét gyűlölet és bosszu töltötte meg.

Az új pár a templom körüli temetőben Stone Izsák sirját is felkereste. Dering Adolf kis távolságban követte őket.

— Képmutatók! — mormogta maga elé — itt a világ előtt gyászoljátok, akinek halála a ti szerencsétek. De ki gyászolja azt, akinek nem jelzi márvány a sirját. Hol van ő eltemetve, kinek pusztulni kellett, hogy ne álljon a ti egybekeléseiteknek utjában.

Az ifju pár nemsokára haza felé indult.

Mindkettő arcán sugárzott a boldogság. Mindenük volt, amit kívánhattak. Mrs. Stone mindent adott leányának. Kelengyéje vetélkedett bármely főrangú hölggyével. Elhalmozta őt a legpompásabb ékszerekkel, ezüstneművel, butorokkal, melyeket részben árveréseken vett, részben pedig adósai hagytak nála.

Mindez azonban kevés örömet hozott Godfreynek és nagy boldogsága mellett is némi keserűség lopódzott lelkébe, ha eszébe jutott, hogy ezentul hivatásos munkálkodásával, a festészettel fel kell hagynia. Kezdetben nagyon igyekezett anyósa minden kívánságának eleget tenni. Később pedig azért járt kedvére ennek az önző asszonynak, hogy felesége ne szenvedjen miatta.

Azt hitte, hogy idővel mégis valahogy rábírhatja Mrs. Stonet, hogy az üzlettel hagyjon fel.

Erre azonban alig volt remény, ha valaki látta Mrs. Stone munkálkodását.

Az éjjelek nagyobb részét is feláldozta, hogy csak könyveit bujhassa, kereste az új üzleti összeköttetéseket, egyszóval fáradhatlan munkásságot fejtett ki, és ezt Godfreytől is megkívánta, akire a drágakövek kezelését bízta, mert ő maga inkább a régiségekkel és a gyűjtők különczködéseivel foglalkozott, ami neki szintén nagy jövedelmet biztosított.

Ez az élet azonban sehogy sem tetszett Godfreynek. Szabadulni akart tőle.

Feleségét sokszor estig alig láthatta, annyira igénybe vették az üzleti ügyek, melyekre nézve nem volt egy véleményen az anyósával.

Idővel kellemetlenné kezdett válni ez a viszony, amellet még feleségén is nem éppen kellemes változást tapasztalt. Az asszony valami felett töprenkedett, szórakozott és kedvtelen kezdett lenni, habár ezt lehetőleg takarta férje előtt.

Nemsokára azt vette észre Godfrey, hogy feleségének egészsége is hanyatlani kezd.

— Mi bajod van? — kérde tőle a legnagyobb gyöngédséggel.

— Semmi — volt a rövid válasz.

— Orvosért küldök.

— Nem vagyok én beteg, az én bajomon orvos nem segíthet.

— Kérlek, édes egyetlen kincsem, de hát mondd meg, mi a bajod?

Ellen nem felelt. Végre is Godfrey bosszusan távozott a szobából.

Ekkor találkozott Mrs. Stone-val, aki egy csomó gyémántot adott át neki és azt parancsolta, hogy azokat egyik vevőhöz vigye el.

Az amugy is ideges fiatal embert módfelett sértette ez a parancsoló hang és nem is válaszolt anyósának.

— Nem értett engem — kezdé újra Mrs. Stone indulatosan.

— Értettem, de ez a modor, melyet pár nap óta itt meghonosított, oly sajátságos és reám nézve annyira sértő, hogy elhatároztam magamat, miszerint ezentul saját akaratom szerint fogok cselekedni.

Mrs. Stone elbámult erre a feleletre, azután pedig leányához fordult:

— Mit jelent ez, vagy talán férjed magaviselete a te beleegyezéseddel változott meg?

— Én nem tudok semmit ez ő elhatározásáról.

— Itt valami titoknak kell lappangni, te is napról-napra rosszabbul nézel ki. Ennek okának kell lenni, én pedig tudni akarom!

— Nincs semmi köztünk — felelte a leány egykedvűen.

— Nem mondasz igazat, az arcodon látom. Éppen úgy nézsz ki, mintha valamitől halálra ijedtél volna.

— Nem tehetek róla, de nincs semmi bajom.

— Aki csak rád néz, észreveheti azonnal, hogy neked nagyon is komoly bajodnak kell lenni.

— Dehogy van. Kérlek anyám, hagyj fel ezzel a faggatással, ne kérdezősködjél, hagyj magamra.

— Nem bánom; de azt előre mondom, hogy az üzlet érdekeit nem engedem háttérbe helyezni, és ezt férjed is vegye tudomásul.

(Folytatása következik.)

A vakok dala.

Egy nyári este, amint a külváros szűk, zegzugos sikátorában, a megvénhedt, töredezett házak közt kóboroltam, egy pálinkamérés előtt haladtam el, melynek ajtaja tárva volt. Benéztem, — a szoba kicsiny volt, a padló hepehupás, a terítők pedig ferdén lógtak az asztalokon. A félhomályban több borzas főt, néhány vászonkötényt, amelyekről az öv hiányzott, és meztelen, vagy csak rossz cipőkbe bujtatott lábakat vettem észre. Az egyik sarokban, szorosan az asztal körül, öten-hatan üldögéltek. Ezek egyike halk, rekedt hangon mesélt a többinek:

— Az én hazámban másféle nyárfákat látni, mint nálatok; olyan egyenesek, mint a gyertya az oltárkép előtt.

Beléptem. Néhány férfi féloldalt felem tekintett, aztán gyorsan, szótlanul ismét a sarok felé fordultak, ahonnan a hang hallatszott. A vén korcsmáros, ki a söntés mögött ült, zajtalanul felem lépdelt; halkán egy palaczk sört kértem tőle.

— Az én hazámban minden más, szebb... csak a szegény éppen olyan, mint itt...

— Az mindenütt egyforma — mondja egy másik hang.

Asztalom az ablak mellett állt; onnan megfigyelhettem az embereimet, a fejeik felett pedig láthattam annak az arcát, aki a nyárfáról beszélt. Én is szerettem ezt a sudar fát, mely egyenesen az ég felé tör. Aki beszélt róla, egy nő volt: kissé kopottas; élveteg ajkain az emlékezet fájdalmas mosolyával. Nagy darab, erős termetű volt az asszony; mellével az asztalnak dölve, fejét szomorúan rázogatva, mesélte a többinek:

— Seholy sem boldog az ember, csak a hazájában...

— A szegénynek ott a hazája, ahol a falatját megtalálja — válaszolt egy vékony hang.

Az a férfi, aki szemben ült az asszonynyal, pálinkát töltött egy pohárkába.

— Igyál!

Ez a férfi — nagy és csontos, sűrű, fekete hajjal — rongyos inget viselt, melynek gallérja lazán lelógott a nyakára. Nagy szeméi nyugtalanul fordultak minden irányba, a kezei pedig szüntelenül a hosszú, borzas szakállát szántották. Mellette egy kihívóan kipedert bajuszu suhancz ült, kinek vörös haját szíj övezte; valószínűleg pék. Harmadiknak, szemben az asszonynyal, Niuska bádögost láttam, akit én is ismertem. Ez már teljesen ittas volt s vastag szempilláin át hülye tekintete oda-

szegződött az asszonyra. Néha felnyitotta az ajkait, mint egy levegő után kapkodó hal és így suttogta:

— Énekelj hát, Csohlusa. No... énekelj hát!

A többi férfi — mintegy hatan — eltűnt a félhomályban, meg a füstfelhőben. Mindenik mozdulatlanul ült a helyén és szóltanul itta a sörét vagy pálinkáját.

— Ha az ember a piacra megy, énekelni hallja a vakokat — mesélte tovább az asszony. — Nagyon szép az, hallani őket. Nagyon szép...

A másik asztalnál, velem szemben, egy ember ült, aki paphoz hasonlított. Vállára és hajlott derekára hosszú haj omlott alá; a szakálla mint valami legyező szélesedett a mellére. Ennyi haj között arcza kicsinynek és torznak tűnt fel. Fekete, gyűrött kabátot és éppen olyan gyűrött, szennyes inget viselt. A nyakkendője egyik vége kicsüngött a szakállalól. A bal szemét egészen elfedte egy kék daganat; a jobbikkal az asszonyra meredt.

— Én ott voltam! — mondta hirtelen mély, bömbölő hangon és hatalmas öklével ráütött az asztal lapjára. Mindenki feléje fordult; az asszony a nyakát nyujtogatta, hogy lássa őt. — Kiewben voltam... Bjelo-Cierkowban... és még sok más városban is, melyeknek a nevére nem emlékszem. Amiről te mesélsz, mindent láttam. A Dnjepert... »Oh, te széles Dnjepert!...« Ezt énekeltem, mikor az operakarban voltam...

Hangja, mint valami földalatti mély bömbölés, betöltötte az ivót; szinte összeszorult a szívem a reménytelen, vad felkiáltás hallatára.

— Ülj ide hozzám, asszony, majd megvendégellek sörrel — folytatta a mélyhangu ember.

A fekete, csontos férfi felállott és kijelentette:

— Nem lehet! Ő az én vendégem!

— Hisz az mindegy. Te vagy én... egészen mindegy...

— É—énekelj, Csohluska! — csuklotta ki újra a bádogos.

Az asszony barátságosan nézett a kékfoltos szemü emberre:

— Ha ott volt, akkor tudhatja...

— Az együgyű szive olyan, mint a törött edény és nem tarthatja magában az érzéseit... ezt mondja Jézus, Sirah fia. Tudsz te énekelni? Adok neked 20 kopeket.

Nehézkes kézzel belenyult a nadrágja zsebébe.

— Maga nélkül is megfizetnek érte! — kiáltotta sértődötten és lenézőleg a fekete, csontos ember, nyugodt tekintettel.

— Az mindegy! Mindegy... Te, én, ő... mindenünk olyan, mint a szamar trágyája a pusztában, a Jeruzsálem felé vezető uton...

A veres haju paraszt fenyegető pillantást vetett a filozófusra, kirántott a zsebéből egy erszényt és feldobta a magasba, hogy a pénz megcsörrent benne. »Láttad?« — kérdezte a vörös ember és újra a zsebébe csusztatta az erszényt.

Az asszony behunyta a szemeit, bölintott a fejével és így szólt:

— Most, most éppen magam előtt látom őket... A földön guggolnak, a kocsit mellett; a drága nap rátűz a fejükre, a szél behinti őket porral...

— Igen! Igen! Ugy van! Emlékszem! — hangzott a kékfoltos szemü férfi mennydörgésszerű hangja.

— ... Körülöttük tolong a nép... És a vakok panaszos énekük megszólal...

Az asszony hatalmas mellkasából reszketeg hang tör elő:

»A—nyács—ka...«

— Igen, igen, ugy! — bömbölt az egykori operaénekes és újra rácsapott az asztalára.

— Engedje meg... ne zavarjon minket! — kiáltott föl izgatottan a fekete férfi. — Én magam is énekes vagyok. És ha nincs is olyan bivalyhangom, mint magának... azért helyt állok magamért...

— Ostoba! — mormogta a bivalyhangu férfi. — Miért haragszol? Nem tudod, hogy az ostoba szava akadály az uton; az ostobák szive az ajkukon van, az okosak ajka pedig a szívükben...

A vereshaju intett a szomszédjának, oldalba bökte, aztán feltúrta az inge ujját; a fekete azonban összeszorította az ajkait, meg az öklét. Egy sarokból most vékonyka hang szólt meg:

— Ha az ur olyan művelt, ne zavarja mások szórakozását. Olyan szépen tud beszélni, aztán meg gorombáskodik... Ez nem illik!

— Az asszony felnyitotta a szemeit, sóhajtott és lezárta ismét. Aztán hátra hajtotta a fejét, egyik kezét a keblére tette és mély, teli hangon, mely kúrthöz hasonlított, belefogott az énekébe:

»Könyörüljete a szegény vakokon...

Mert nem tu-dunk dol-go-z-ni...

Mert sze-me-ink nem lá-át-nak...

Az ivóban csönd lett. A fekete férfi leült és kezével verte az egyhangu melódia ütemeit. A vöröshaju arcza komolylyá lett. Ünnepelesen körülnézett, magasra emelte az ujját és halkán püsszgett: »Szt!...« Erre azonban nem is volt szükség. Mindenki mozdulatlanul ült, mint törékeny aggastyánok, akik a napfényben sütkéreznek. A fekete kabátos férfi kinyujtotta a nyakát, fülét az asszony felé tartotta és figyelmes hallgatással ült mozdulatlanul. Egyik szeme óriásinak látszott és feketének, mint a kialudt szénparázs; a másik kicsiny volt és tüzesen fénylett.

»A-ah, nem látják I-sten vilá-gát...

Nem a szépen fénylő na-a-pot...

Könyörüljete a szegény vakokon.

Az ének témája egyhangu volt, mint a zokogás. Nem volt abban több két hangnál; egyik hosszabb, a másik rövidebb. Olyanok, mint egy vasfűrész fogai. A hangok összeolvadása azonban szivigható dalt adott.

»Könyörüljete, Isten fiai...

Ahova megyünk, mit se látunk...

Az asszony hangja hűen adta vissza az örök sötétségre ítelt ember bánatát. A szavak kerekké olvadtak dalában, reszketek az asszony felindultságában, úgy hogy teljességében visszaadták a fájdalom bugását... Az ivóban nagy volt a csönd. A mély hang betöltötte az egész helyiséget s áthatva a hallgatók lelkén, reszkető árja kihallatszott az utcára.

Magam előtt csupa lehorgasztott fejet láttam, melyeket a félhomály sötétje ölelt körül; az ablakon át az eget láttam. A nap már lement s a távol nyugaton csak tarka foltja maradt vissza. Egy felhőfoszlány, mint valami óriási szárnyu madár, tündökölve kóválygott az alkonyat visszfényében. A

biborszinü láthatárra élesen rajzolódott a sötét fák körvonala; a felhő-madár úgy uszott fölötte, mintha az ágára készült volna lepihenni. Künn a földeken csöndes volt a magány. Atlátszó árnyak másztak elő a naptól és átsuhantak a földeken. Az asszony mély, tompa hangja megtelítette a lelkemet; minden jelenlevő megilletődött a zokogó, bánatos daltól. Valamennyi megindultan, hallgatva ült; csak egyszer hangzott fel az ittas Niuska rekedt hangja: »Mé-ért bög ez?« Ezt a felkiáltást azonban úgy elfojtotta a dal, mint a mély kutba eső kő, melynek nesze alig hallható.

»Oh, Istennek szent anyja . . .
Mért büntettél minket ennyire?«

énekelte az asszony, fejével bólintva az ütemeket. Ugy tetszett, mintha imádkoznék; keblén összekulcsolt ujjai úgy mozogtak, mintha az emberi lélek hurjait pengetné.

Láttam, amint a vöröshaju ember, homloka körül a szíjjal, egy ötkopekes pénzdarabot tett az asszony elé az asztalra és — keresztet vetett. Az asszony, anélkül, hogy szemeit fölnyitná, kinyújtja a kezét, ujjai közé vette a pénzdarabot és megkopogtatta vele az asztalt, aztán visszatette elébbi helyére. A vörös ember mélyet sóhajtott, nyugtalanul fészkelődött, aztán lehajtotta a fejét.

Mind sötétebb lett az ivóban s a dal hangja mindinkább erősbödött. Sajátságos, hatalmas és nyomasztó érzés támadt a bensőmben; kipillantottam a nap bibor alkonyatára és elfogott a félelem, vajjon viszont fogom-e ismét látni a napköltét? . . . A kimondhatatlanul szomorú ének átrezgett a lelkemen és én nem hallottam mást, mintha ez a hang minden más hangját az életnek elfojtaná: olyannak tünt, mint az emberiség örök zokogása.

Az asszony énekébe most egy második, még mélyebb hang olvadt belé. Halkan, szavak nélkül kísérté az asszony melódiáját és az úgy morajlott, mint egy távoli mennydörgés.

A hangok mindegyre erősbödni kezdtek, mint két hatalmas harsona; az egyik, a nagyobbik, alkotta a dallam alapját; a másik, a kisebbik, szomorú, fájdalmas hangon vezette rajta a melódiát.

»Vakok a szemek, vakok a lelkek . . .
És nincs könny a panaszkodásra . . .«

Ez a hang a kékfoltos szemü ember ajkairól áradt. Egészen összezsugorodott a székén, nyaka az asszony felé nyújtózott és arcát szinte eltemette a sok haj, mely most az ajkáig omlott alá. A nyakendő vége úgy csavarodott a levegőben, mintha a férfi hurkot vetett volna a maga nyakába . . .

»Könyörüljete a szegény vakokon . . .«

visszhangzott panaszos bugással az ivószobában.

— Elég! — kiáltotta a fekete ember és nagyot csapott öklével az asztalra.

— Csönd! — válaszolta a kékfoltos ember.

Az asszony nem is hallotta a két fölkiáltást. Lezárt pillákkal tovább bólintgatta a fejét és mozgatta ujjait a mellén:

»Segitsetek rajtunk, akik Istent hisztek . . .«

— Oh—oh—oh! — szekundált az echo.

Fölálltam; gyors mozdulattal oda vetettem asztalomra a söröm árát és sietve elhagytam a helyiséget, ahol már egészen sötét lett s ahol szinte

fojtott a levegő. — Athaladtam az utcán és aztán lassu léptekkel kimentem a rétre, melyet az alkonyat még egy utolsó fénye beragyogott. Mohón szívtam magamba a hűs levegőt és föltekinttem az égre, melyen már az első csillagok mutatkoztak.

Gorkij M.

Élelmes vállalkozó.

— Alázatos szolgája, nagyságos uram! Burgonya Ignác vállalkozó vagyok.

— Nos?

— Az üzleteim rosszul mennek és csődbe jutok, ha a fővárossal nem sikerül szerződéses viszonyba lépnem. Bagatel százezer forintos vállalatról van ugyan szó, de hát ez a hitelképességemet helyreállítaná. Önhöz fordulok, hogy segítse elő célomat és kérje aztán az életemet, azt is szívesen föláldozom önért.

— No, az életével nem elégedném meg. De hát én nem is tehetek semmit az ön érdekében.

— Ugyan, nagyságos uram, hiszen az, aki ide küldött, azt mondta, hogy az ön pártfogásától függ minden Ön a sasok hatalmas királya, aki előtt az apró ragadozó madarak valamennyien meghajolnak.

— Aztán ki küldte ide?

— X. tanácsos ur, aki a sógorom és aki önnek szintén lekötelezett szolgája lesz.

— Sógora? Na, az már más. Mondja meg a tanácsos urnak, hogy az ő kedvéért megteszem. Ha a tanács az ön ajánlatát a közgyűlés elé terjeszti, én jótállok érte, hogy nagy szavazat-többséggel keresztül is megy.

— Kezeit csókolom, nagyságos uram. Ön igazán szíven viseli a közérdekeket. Engedje meg, hogy még egy csekély szivességre kérjem.

— Halljuk!

— X. tanácsost igen kellemetlenül érintené, ha megtudná, hogy a szerződő fél az ő sógora. Sőt meghatná őt a gyöngédség, ha nagyságos uram sem venne erről nyíltan tudomást. Legszívesebben venné, ha ön hozná előtte szóba az ügyet és a rokoni érdekeltséget nem emlitené.

— Jó, jó, barátom, csak bizza rám. Értem én már azt!

*

— Alázattal esedezem, szentelhetne nekem pár percet a tanácsos ur?

— Mit akar?

— Burgonya Ignác vállalkozó vagyok. Azt a százezer forintos vállalatot szeretném elnyerni, amely a tanácsos ur ügyosztályában van.

— Ugy? Aztán azt hiszi, hogy ehhez elég egy ilyen bemutatkozás? Születési, erkölcsi, eddigi foglalkozását és vagyoni helyzetét igazoló bizonyítványai rendben vannak? Mi? He?

— Nincsenek, de hát az, aki ide küldött, nem is említette, hogy ezekre szükség van.

— És ki az, aki ide küldte?

— N. törzsfőnök, aki a sógorom.

— Ó ezer bocsánat! Az már más. Akkor minek is fordul hozzám? Ha ő keresztül akar valamit vinni, ahhoz felesleges az én pártfogásom, anélkül is nyélbe üti. Aztán én különben sem tehetek egyebet, mint azt, amit a kötelesség és a főváros érdeke előír.

— Ezt tudom s csak azt a kegyet óhajtanám, hogy ha a törzsfőnök ur az ügyemet szóba hozza, a tanácsos ur ne említse, hogy őt rokoni érdek vezérli, mert hát amint méltóztatik tudni, a sógorom igen érzékeny ember.

— Hiszen nekem nincs is semmi közöm az önök közt levő viszonyhoz. Nyugodt lehet, én nem fogom érzékenységet próbára tenni.

— Köszönöm, mélyen tisztelt tanácsos ur.

*

Burgonyáné: Nos?

Burgonya: Minden rendben van. A törzsfőnök elhitte, hogy a tanácsosnak, ez viszont elhitte, hogy a törzsfőnöknek sógora vagyok. Mégis csak jó, hogy megmagyarosítottam a nevem, mert *Erdäpfel* Ignác névvel nem igen sikerült volna szerződést kötnöm a fővárossal.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vécsei Vilmos, Budapest, 3 korona 88 fillért; Doór Ferencz, Alsó-Árpás, 6 korona 60 fillért; Kondor Gyula, Sz-Balla, 6 kor. 80 fillért; Takács János, Szombathely, 8 kor. 33 fillért; Zsigó Károly, Facset, 10 koronát; Bajnok Béla, Budapest, 11 korona 78 fillért; Gottrich Márton, Vecsés, 12 kor. 71 fillért; Gyuricza Antal, Bihar-Püspöki, 12 kor. 90 fillért; Mezőfalvy György, H.-M.-Vásárhely, 17 korona 40 fillért; Tankó István, Eger, 18 korona 20 fillért; Szathmáry Károly, Uj-Arad, 25 korona 51 fillért; Bartók Béla, Oroszka, 25 korona 70 fillért; Schmidt Lajos, Szabadka, 29 korona 10 fillért; Deutsch Jakab, Zágráb, 30 korona 40 fillért; Nedeczky Ottó, Nagy-Maros, 32 korona 94 fillér; Proksch Jakab, S.-A.-Ujhely, 33 korona 60 fillért; Deák Rencsisovszky József, Nagy-Becskekerek, 51 korona 31 fillért; Batári András, Miskolcz, 67 korona 80 fillért; Glos Károly, Sziszek, 78 korona 86 fillért; Somody Imre, Kecskemét, 99 korona 4 fillért; Vécsei Frigyes, Budapest, 101 korona 6 fillért; Dobos Elek, Szombathely, 116 korona 49 fillért; Bene János, Kassa, 117 korona 80 fillért köszönettel nyugtázzuk megfelelően elszámoltuk. — Dudás Márton, Széged, február, márczius és április hónapokra; Perényi János, Temesvár, márczius és április hónapokra; Németh Béla, Budapest, április hóra; Iván György, Budapest, április hóra; Halász Sándor, Berettyó-Ujfalu, május hóra; Péter Mihály, Kukojevcí, május hóra; Tolmáts István, Budapest, május hóra; Rentka István, Budapest, május hóra; Tormássy Ferencz, Kaposvár, május és június hónapokra; Filo János, Miskolcz, május és június hónapokra; Kohn Jakab, Ó-Kér, május és június hónapokra; Frank Rezső Gy., Medgyes-Egyháza, május és június hónapokra; Jámbor Jánosné, Balla, május és június hónapokra; Matula János, Tr.-Tepla, május és június hónapokra; Matula Jánosné, Tr.-Tepla, május és június hónapokra; Naszály István, Losonez, május és június hónapokra; Csajági István, Somogy-Szobb, május, június és július hónapokra; Juker György, Somogy-Szobb, június és július hónapokra könyveltük.

Felelős szerkesztő: **Temesváry Alajos.**

Egyesületünk fogorvosa

Dr. Rajman Kálmán

(Budapest József-körut 45. szám alatt)

egyesületünk tagjait 50% engedmény mellett gyógykezel.

Buschmann F. könyvnyomdája Budapest (Haris-Bazár).

Háztartási iskola.

Budapest, VII. Rottenbiller-uteza 15. sz.

A főváros egyik legkiválóbb intézete, ahol a délelőtti órákban polgárleányok és előkelő uri hölgyek tanulnak sütni, főzni, varrni igen csekély díjazás ellenében. Az iskola br. *Dániel Ernőné*, az ország egyik legkiválóbb mágnásasszonyának gondozása alatt áll, ki személyesen is örködik az oktatás helyes iránya felett.

Igazgató: *Szécskay István*, vezető: *Baldzs Sándorné*, kézimunka-tanító: *Konez Ida*.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznél

Budapest, VII. Erzsébet-körut 50

legjutányosabban beszerezhető legjobb találmányu sérvkötők, összes betegápolási eszközök és kötszerek, Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, valamint múltab és műkés saját műhelyében a legpontosabban készül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

☞ Fenti címre ügyelni tessenek. ☜

Egyesületünk tagjai ezen hirdetés előmutatása esetén 10% engedményben részesülnek.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához vonatkísérők számára igen hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkísérő figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pálya-udvaron 60 fillér árban.

Raktárnok

vagy rakfelvigyázó, jó egészséges vidéki kis állomásról, lehetőleg a szegedi üzletvezetőség területéről, hajlandó volna-e cserélni Budapestre? Czimem a kiadóhivatalban tudható meg.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

TARTALMA: I. Történelem.

II. Földrajz.

III. Természettan.

IV. Számtan.

V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN.**

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél. Budapest, Dohány-uteza 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

☞ Bolti ára 2 korona 20 fillér. ☜

A „Kitartás“ tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk útján 1 korona 60 fillér kedvezményes árban.